

8 Οκτωβρίου 2015

Η κοινωνία της ερήμου και η ερημία των πόλεων

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)



Μοναχού Μωυσέως Αγιορείτου

Βρισκόμαστε, αγαπητοί μου, στην εποχή που προφήτευσε ο άγιος, πως ο άνθρωπος θα κάνει ημέρες δρόμο για να βρει έναν άνθρωπο και σαν τον συναντήσει θα τον ασπάζεται ως αδελφό του. Τούτο παράδοξα συμβαίνει προτού πραγματοποιηθεί

ακριβώς, όπως το λέει ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, ύστερα από έναν, ας πούμε, επερχόμενο τρίτο παγκόσμιο πόλεμο.

Μόνος ο σημερινός άνθρωπος άγχεται, αγωνιά, πάσχει, ταλαιπωρείται και ταλαιπωρεί. Γιατί; Μια κάποια απάντηση θα προσπαθήσει να δώσει η παρούσα ομιλία μεταφέροντας το άρωμα της κοινωνίας της ερήμου στην ερημία των συγχρόνων μεγαλουπόλεων.

Μοναξιά είναι η αδυναμία επαφής και επικοινωνίας. Η ανικανότητα να δημιουργηθεί και να υπάρξει δεσμός, σχέση με τους άλλους. Ο σύγχρονος πολιτισμός και οι δομές της σημερινής κοινωνίας, τα τηλεκατευθυνόμενα από την προπαγάνδα μέσα επικοινωνίας, ακόμη και τα παιχνίδια των παιδιών, οδηγούν στην κοινωνική αλλοτρίωση στην πολιτική αποξένωση στην ατομική απομόνωση, καθώς αναφέρει σύγχρονος μελετητής (Δασκαλάκης Γ.Δ.). Ο άνθρωπος έτσι, από νωρίς αρχίζει να διακατέχεται από αίσθημα βαρειάς αδυναμίας και σκνηρίας, να χάνει το νόημα της ζωής και τον σκοπό της, να ζει δίχως ιδανικά και κανόνες, συνεχώς να υποπτεύεται και ν' αμφιβάλλει.

Μόνος και ανασφαλής, ανήσυχος και ακατάστατος, ιδιαίτερα ο σημερινός νέος, προσπαθεί ν' απλώσει γέφυρες, να υψώσει σημεία, να φωνάξει. Δίχως οδηγό η με κακούς οδηγούς απογοητεύεται σύντομα και γίνεται σκληρός κι επιθετικός, πιόνι εκμεταλλευτών πολιτικών η αρχομανών αναρχικών. Κι ο πόθος για ελευθερία γίνεται ο πικρός θάνατος της ελευθερίας του. Συμβιβαζόμενοι οι νέοι, αυτοί που έλεγαν πως ποτέ και με κανένα δεν θα συμβιβαστούν, καταφεύγουν σ' εξεγέρσεις και καταλήψεις, γίνονται επαναστάτες στην προσπάθειά τους ν' απαλλαγούν από το βάρος της μοναξιάς τους, δίχως να εννοούν πως υποδουλώνονται τώρα βαρύτερα. Δυστυχώς όλα τούτα συμβαίνουν κι εκεί που ποτέ δεν θα το περίμενες σε νέους με καλή μόρφωση, σπάνια ευφυΐα, δύναμη και ταλέντο. Ανικανοποίητος ο νέος αυτός από την υλική ευδαιμονία και τη συχνή υποκρισία των μεγαλυτέρων του, αγωνίζεται για μια απλότητα στη ζωή, για μια ποιότητα για ένα ανώτερο ύφος, μα δεν βάζει το νερό στο αυλάκι που πρέπει.

Η τέχνη συνήθως κάνει την εμφάνισή της μ' ένδυμα λίαν απομονωτικό κι αντί να φωτίζει και ν' ανοίγει παράθυρα προς τους άλλους και τον ουρανό σε κλείνει και σε σκοτίζει περισσότερο. Ο απομονωμένος άνθρωπος δεν θ' αργήσει να παραμιλά, να μιλά με τ' άλογα ζώα, τις σκιές, τους νεκρούς. Είναι πια βαρειά κι ανίατα

ασθενής. Η μελαγχολία, η κοσμοφοβία, η καχυποψία έφεραν την ψυχοπάθεια. Ένας από τους επιτυχέστερους χαρακτηρισμούς του αιώνα μας είναι, ως ο αιώνας των ψυχιάτρων. Σύμφωνα με περσινή στατιστική του Παγκοσμίου Οργανισμού Υγείας περισσότερα από 400 εκατομμύρια άτομα στον κόσμο πάσχουν από κατάθλιψη. Από αυτά περίπου 400.000 κάθε χρόνο αυτοκτονούν. Ας σημειωθεί ότι η στατιστική αφορά τις λεγόμενες προηγμένες χώρες! Ο άνθρωπος μόνος κι έρημος μαστίζεται αδυσώπητα από τον εγωισμό και την υπερηφάνεια, που είναι οι φυσικοί γονείς της μοναξιάς του.

Αν αυτοί είναι οι γονείς της μοναξιάς τότε η αληθινή ταπείνωση, παρά την όποια κακομεταχείριση και φθορά της λέξεως από τους ταπεινολόγους, είναι το κλίμα που δεν την αφήνει να ευδοκιμήσει. Ιδού πως λαλεί η καλή μητέρα, η άριστη φιλόσοφος και θεολόγος έρημος περί της φονεύτριας της μοναξιάς, της αγίας ταπεινώσεως και των κεκοσμημένων γνησίων τέκνων της.

Ο ταπεινός άνθρωπος, κατά τον αββά Ποιμένα, είναι αναπαυμένος σ' όποιον τόπο κι αν καθίσει. Αυτός που μικραίνει τον εαυτό του σε όλα, θα υψωθεί πάνω απ' όλους, λέει ο αββάς Ισαάκ. Και συνεχίζει η γλυκεία και διακριτική γλώσσα του. Μίσησε την τιμή, για να τιμηθείς. Εκείνος που τρέχει πίσω από την τιμή, φεύγει η τιμή από μπροστά του. Αν καταφρονείς υποκριτικά τον εαυτό σου για να ταπεινωθείς, θα σε φανερώσει ο Θεός.

Στο Γεροντικό αναφέρεται πως ταπεινόφρων δεν είναι αυτός που αυτοεξευτελίζεται και ταπεινολογεί, αλλά εκείνος που υπομένει με χαρά τις ατιμίες που προέρχονται από τον πλησίον. Και σε άλλο σημείο αναφέρεται πως εκείνον που τιμούν οι άνθρωποι περισσότερο απ' όσο αξίζει ζημιώνεται, εκείνος όμως, που δεν τον τιμούν καθόλου οι άνθρωποι, θα δοξαστεί στους ουρανούς από τον Θεό. Ο αββάς Ποιμήν συμβουλεύει: Η οποιαδήποτε στενοχώρια, που θα σου συμβεί, θα νικηθεί με τη σιωπή. Μαζί του συμφωνεί κι ο αββάς Ησαΐας. Μέχρις ότου ηρεμήσει η καρδιά σου με την προσευχή, μην κάνεις καμιά εξήγηση με τον αδελφό σου. Μελετώντας τις γραφές των αγίων πατέρων της ερήμου παρατηρεί εύκολα κανείς μια σύμπνοια, μια ευγένεια, μια ανθρωπιά, μια κατανόηση, μια σοφία. Στάλες αγιοπνευματικές όπου άνθισαν στην απρόσιτη άνυδρη έρημο, ύστερα από αγώνες μακρούς κι έδωσαν άνθη που ευωδίασαν κοινωνίες ανθρώπων απόλυτα δοσμένων στον Θεό κι ευωδιάζουν ακόμη τις ψυχές που πράγματι διψούν.

Ο αββάς Ησαΐας, ο μέγας νους, σημειώνει με ιδιαίτερη χάρη και λεπτότητα: Αυτός που ταπεινώνεται ενώπιον του Θεού, καθίσταται ικανός να υπομένει κάθε προσβολή. Ο ταπεινός δεν ενδιαφέρεται τι λένε οι άλλοι γι' αυτόν. Εκείνος που μπορεί να υποφέρει για τον Θεό, αυτός είναι άξιος ν' αποκτήσει την ειρήνη.

Ο αββάς Μάρκος, στο μεγάλο κι ενδιαφέρον αυτό κεφάλαιο των σχέσεών μας με τον εαυτό μας και με τους άλλους, που καθημερινώς σκουντουφλάμε, προχωρεί και σημειώνει χαρακτηριστικά: Όταν αντιληφθείς μέσα σου τη σκέψη να σου υπαγορεύει ανθρώπινη δόξα, να γνωρίζεις καλά πως η σκέψη αυτή σου ετοιμάζει ντροπή. Κι αν δεις κάποιον να σ' επαινεί υποκριτικά, να περιμένεις την ίδια στιγμή και την κατηγορία από μέρους του. Και συνεχίζει με τόλμη χειρούργου ο ψυχοανατόμος αββάς: Όταν δεις κάποιον να κλαίει για τις πολλές προσβολές που του έγιναν, να γνωρίζεις πως επειδή κυριεύθηκε από λογισμό κενοδοξίας, θερίζει χωρίς να το αισθάνεται τους καρπούς των κακών της καρδιάς του. Όποιος αγαπά την ηδονή, λυπάται για τις κατηγορίες και την κακομεταχείριση, αντίθετα εκείνος που αγαπά τον Θεό λυπάται για τους επαίνους και τις λοιπές πλεονεξίες. Η ταπείνωσή μας κρίνεται από τη συκοφαντία. Μη νομίσεις πως έχεις ταπείνωση, τονίζει ο αββάς Ισαάκ, όταν δεν ανέχεσαι την παραμικρή κατηγορία. Ο αββάς Ζωσιμάς προχωρεί πιο ψηλά: Αυτόν που σ' ενέπαιξε η σε στενοχώρησε η σε ζημίωσε η οτιδήποτε κακό σου έκανε, να τον θυμηθείς ως ιατρό σου. Ο Χριστός τον έστειλε για να σε θεραπεύσει, μη λοιπόν τον θυμάσαι με θυμό. Κι ο Ευάγγριος ευεργέτες του θεωρούσε τους κακολόγους του.

Έχουν μεγάλη σημασία τα παραπάνω αναφερόμενα από τους θεόσοφους αυτούς ιατρούς της ερήμου στο θέμα που μας απασχολεί. Το να πει κανείς πως αυτά αναφέρονται από μοναχούς και μόνο για μοναχούς, το λιγότερο είναι αρκετά επιπόλαιος. Γιατί, όπως πολύ καλά αντιλαμβάνεσθε και παρατηρείτε, αποτέλεσμα αταπείνωτου φρονήματος, αποτυχημένων η λαθεμένων διαπροσωπικών σχέσεων, ανικανοποίητων εγωϊσμών, ανενέργητων φιλοδοξιών, κενοδοξίας, καυχησιολογίας, επαινοθηρίας, φιλαυτίας κι επιθυμίας δικαιώσεως και διαφημίσεως είναι η επιδημία της μοναξιάς.

Βεβαίως υπάρχει και η άλλη μοναξιά. Μα αυτή δεν είναι καθόλου αρρωστημένη. Είναι ο φυσικός χωρισμός των μοναχών από τον κόσμο. Δίχως να έχουν διόλου μίσος για τους ανθρώπους, να έχουν απαιτήσεις από τους άλλους. Η μοναξιά τους είναι δημιουργική. Όχι πως δεν τους ενδιαφέρουν οι άλλοι πως είναι ανώτεροί τους αυτοί, δεν έχουν κανένα κοινό σημείο. Μα θα επανέλθουμε στο σημείο αυτό.

Είναι δυνατή η μοναξιά ν' αρρωστήσει και να εξουθενώσει τον άνθρωπο. Μα η αγάπη είναι πιο κραταιή, να γιάνει και ν' αναστήσει τον κόσμο όλο. Η ακατανίκητη

ανάγκη του ανθρώπου για επικοινωνία πρέπει να διοχετευθεί σωστά. Πρώτα-πρώτα πρέπει να πιάσουμε κάποτε κουβέντα με αυτόν τον άγνωστο εαυτό μας. Κουβέντα ειλικρινή, τίμια, θαρραλή. Να βρούμε στα βάθη μας την κριμένη αθωότητα των παιδικών μας χρόνων. Κουβέντα πρόσωπο προς πρόσωπο, δίχως προσωπείο, με τον ένα, μόνο, αληθινό, ζωντανό φίλο, Πατέρα Θεό. Κουβέντα με τους άλλους, τους όποιους, τους χειρότερους, τους καλύτερους, τους πλησίον, τους μακράν, τους αδελφούς μας εν Κυρίω. Έτσι διαλύονται οι ιστοί της μοναξιάς, φωτίζονται τ' άδυτα κι ανήλια υπόγεια των καρδιών, σπάει το καβούκι του εγώ, χαίρεται ο άνθρωπος, ελευθερώνεται, ζωογονείται, αναπνέει, ζει, αρνείται τη μοναξιά του άθλιου εγωϊσμού. Αλήθεια με πόσα λίγα κι απλά μέσα μπορεί ο άνθρωπος να ζεσταθεί, να ξαναενωθεί με όλο τον κόσμο. Δεν χρειάζεται να ψάξει κανείς πολύ για να ξαναβρεί την ελπίδα, την ανάταση, τ' ανείπωτα πανηγύρια της καρδιάς, τις εορτές των εορτών και τις πανηγύρεις των πανηγύρεων.

Υπάρχει και μια άλλη μοναξιά, ζωηφόρα και χαριτόδοτη. Μια μοναξιά που αξίζει πολύ να της αφιερώσει κανείς αρκετό χρόνο. Ένα αποσυρμό από τη βουή του πλήθους με την τόση διάχυση, περίσπαση κι εξωστρέφεια ανωφελή. Μια μοναξιά υγιή, ωραία, καλή. Μακριά από τη μορφή επικοινωνίας εκείνη τη συνεχή με τους πολλούς, για να μη μείνουμε ποτέ με τον ένα, τον εαυτό μας, και να μην αναχθούμε, από φόβο, δειλία η αγνωσία, στον Άλλο, τον πάντα Αναμένοντα, τον Ένα, τον Ενανθρωπήσαντα Θεό Λόγο. Να βρούμε τον τρόπο, τον τόπο, την ώρα, τον χρόνο γι' αυτή την ιερή στιγμή, γι' αυτή την άλλη επικοινωνία. Με γνώση, με τάξη, με πρόγραμμα. Δεν μιλάμε για μια διαφυγή μερικών, αρκετών, από τις πολλές τους ασχολίες γι' ανάπαυλα, θέα του ηλιοβασιλέματος και του έναστρου ουρανού. Τους ρομαντικούς αυτούς βιαστικά τους αντιπαρερχόμαστε. Τους χαιρετούμε ως κουρασμένους που ξεκουράζονται αλλ' όχι ως πνευματικούς ανθρώπους, όπως ίσως θέλουν να ονομάζονται. Δεν μιλάμε γι' αυτούς που καμώνονται πως αυτοσυγκεντρώνονται με τεχνικές αμφίβολης προελεύσεως και αποτελεσματικότητας η άλλους που αφιερώνουν λίγο χρόνο σε φευγαλέες κι επιπόλαιες ονειροπολήσεις και νομίζουν πως μετανοούν, για κάποια συντριβή που είχαν, ενθυμούμενοι τ' ατοπήματά τους στο ταξίδι που είχαν στο παρελθόν τους. Πρόκειται μάλλον για ψεύτες φυγάδες της ζωής, ονειροπαρμένους και φαντασιόπληκτους. Ούτε, επιτρέψτε μας να πούμε, αναφερόμαστε στους αγαθούς, όσο τολμηρά αφελείς εκείνους που νομίζουν πως ζουν την πνευματική ζωή και την ιερά ησυχία, σεργιανίζοντας μ' ένα κομποσχοίνι στο χέρι, σε ακρογιαλιές και πλαγιές ωραίων βουνών, ακούοντας καλή μουσική έχοντας τα νέα βιβλία, τη γαστέρα πεπληρωμένη και συντροφιά τους φίλους που δεν φέρνουν αντιρρήσεις. Κι ακόμη αυτούς που κάνουν πνευματικό τουρισμό επισκεπτόμενοι και ιερούς τόπους

και συνομιλώντας με παρρησία με αγίους ανθρώπους, μα που δεν βγαίνουν διόλου ποτέ από το θέλημά τους. Συγχωρέστε μας παρακαλούμε, μα φοβόμαστε πως δεν είμαστε καθόλου υπερβολικοί.

Αναφερόμαστε, αγαπητοί μου, στην αγία εκείνη ησυχία, που αξίζει κάθε κόπος και μέριμνα για να δώσουμε τη σημαντική αυτή ευκαιρία στον εαυτό μας και μέσα στη θορυβώδη αυτή πολιτεία και μέσα στο άστατο σπιτικό μας και με αυτά τα χάλια της ζωής μας και του χαρακτήρα μας. Ανάγκη πάσα να ελευθερωθούμε στην αγία αυτή μοναξιά. Χρειάζεται άσκηση, υπομονή, μόχθος, μέχρι να σβήσουν τα σκοτάδια που μας κουράζουν στην εργασία αυτή. Να βρούμε τις ρίζες και τα όρια της υπάρξεώς μας. Να μάθουμε να προσευχόμαστε. Να γίνει η σιωπή, πηγή, βροντή, σιντριβάνι, φως, καθώς λέει ο γλυκύτατος ποιητής άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος.

Χρειάζεται αγρύπνια, εγρήγορση συνεχής, ακινησία, γαλήνη. Ο Θεός είναι πλάι μας. Αυτός με οδηγεί. Σ' αυτόν οδηγούμαι. Τι έχω να φοβηθώ; Απελπισμένος από τις φιλίες, τις γνωριμίες, τις τέχνες, τις τεχνικές, τις ιδεολογίες, τις φλυαρίες, τις κοινοτυπίες, φθάνω στην προνομιούχο εσχάτη απελπισία, και καθώς είμαι έτσι γυμνός, ο ίδιος ο Θεός με ντύνει την πιο γνήσια ελπίδα. Με στηρίζουν σε αυτό το θαύμα η Παναγία και όλοι οι άγιοι.

Εντός αυτής της θείας μοναξιάς, απαλλάσσομαι από το προσωπείο που αναγκάσθηκα να φορέσω η μου φόρεσαν. Ήμουν τρομοκρατημένος και κάθε βράδυ πήγαινα και σε άλλη συγκέντρωση, άλλη ομάδα, γιατί, έπρεπε κάπου να ενταχθώ, αλλάσσοντας συνεχώς προσωπείο. Ενδοσκαφώντας βιώνω, συνειδητοποιώ, αισθάνομαι παιδί του Θεού, βρίσκω, αποκαλύπτω την ταυτότητά μου, το πρόσωπό μου, το μοναδικό κι ανεπανάληπτο. Παρατηρώ τις κινήσεις των παθών. Βλέπω και βρίσκω τα όριά μου, τα τάλαντά μου, τις δυνατότητές μου, λυτρώνομαι από τις πλάνες, τους φανατισμούς, το υπέρμετρο, το υποτονικό.

Θέλει δυνατή βούληση ο άνθρωπος για να οδηγήσει τα βήματά του σε τακτά διαστήματα στο άγιο αυτό βήμα της αυτογνωσίας και θεογνωσίας. Γιατί η μοναξιά αυτή είναι εντρύφηση για τους δυνατούς και φόβος για τους αδύναμους. Του ιερού αυτού βήματος εξέρχεται κανείς με λιγότερη ατομικότητα, με περισσότερη αγάπη

για τους άλλους, με δύναμη για μεγαλύτερους αγώνες, με νωπά τα δάκρυα για τον πόνο των αδελφών του. Έτσι ο άνθρωπος του Θεού δεν μπορεί ποτέ να είναι μόνος, δεν μπορεί ποτέ να πάσχει από μοναξιά. Έχει διάλογο με τον εαυτό του, όταν είναι μόνος και με τον Θεό του. Μέσα από την σπαρακτική μοναξιά του ανθρώπου, από τα τσαλαπατήματα που του έκαναν απρόσεκτοι στο δρόμο, στο λεωφορείο, στην εργασία, στο σχολείο, πατήματα που πέρασαν στην ψυχή του, υψώνεται από τα βάθη φωνή που σχίζει νέφη κι έρχεται στον Τριαδικό Θεό, που πάντα ακούει και πάντα απαντάει.

Ο άνθρωπος του Θεού μόνο να θερμαίνει τη φωνή του γνωρίζει, να χαίρεται που στέκεται δεύτερος, να είναι φίλος και με τον ξένο, ν' αρκείται στο ολίγο, να κουράζεται στο πολύ, να πλένει με δάκρυα τους άπληστους, τους άσωτους, δίχως κανένα παράπονο, καμιά δυσαρέσκεια, ακόμη κι όταν τον εγκαταλείπουν αυτοί που ποτέ δεν θα το περίμενες: συγγενείς, φίλοι, ομοϊδεάτες.

Μακριά από την τύρβη, την αγορά και τη σύγχυση, στο ταμείο σου, που το διάλεξες αβίαστα κι ελεύθερα, φαίνεται να μη προσφέρεις τίποτε στους άλλους, να είναι μια πράξη εγωϊστική, μόνο για τον εαυτό σου, τη στιγμή μάλιστα που οι άλλοι λένε σ' έχουν ανάγκη και πάσχουν από την οδυνηρή μοναξιά. Αυτά, όπως θα έχετε ακούσει, προσάπτουν και στους μοναχούς. Η πρώτη αυτή εντύπωση δεν είναι ακριβής. Η μοναξιά αυτή είναι έργο επίπονο, θέλει δύναμη, ηρωισμό, επιμονή. Είναι εργασία μακρά κι ατελείωτη, που κάποτε μπορεί να είναι και προεργασία για μια επιστροφή σε αυτούς που αφήσαμε έξω από το κελλί μας, δίχως αυτό βεβαίως να είναι ο σκοπός του μονασμού μας.

Όλοι οι άγιοι της Εκκλησίας μας, ακόμη και οι πιο φλογεροί ιεραπόστολοι, κι ο ίδιος ο Κύριος στην επίγεια ζωή του έζησαν το μυστήριο της θείας αυτής μοναξιάς. Η οι μεγάλες εκείνες μορφές των Προφητών της Π. Διαθήκης Μωυσής, Ηλίας, Ησαΐας και Ιωάννης ο Πρόδρομος.

Επανερχόμενοι στον κόσμο του αιώνα μας τον βρίσκουμε τραγικά μόνο, απελπισμένο, απαισιόδοξο, να τα έχει συγκρούσει, παρ' όλες τις προσπάθειές του για κάτι άλλο, με όλους και όλα, συναδέλφους, γονείς, φίλους, παιδιά, βιβλία, μαθήματα, εργασίες και προπαντός με τον εαυτό του και τον Θεό, που αυτού ποτέ

δεν του μίλησε, δεν του είπε τίποτε. Η πιο σκληρή μοναξιά είναι να είσαι πλάι στη σύζυγό σου και να μη μπορείς να της μεταδώσεις τα αισθήματά σου, την ίδια στιγμή που ένα μήνυμα μεταδίδεται από τη μια ήπειρο στην άλλη, να υπάρχουν πολυετή μυστικά μεταξύ των συζύγων, να είναι άγνωστος κι ανύπαρκτος ο διάλογος των παιδιών με τους γονείς, τους δασκάλους, τους κληρικούς. Δεν υπάρχει πιο άγρια μοναξιά από μια οικογένεια να κάθεται ώρες αμίλητη μπροστά στην τηλεόραση. Βρισκόμαστε σε δύσκολα έτη. Η μοναξιά σε έξαρση. Ο άνθρωπος έχει χαθεί. Ο Θεός δεν μιλά.

Μέσα σε αυτή την ερημία των πόλεων, τη φαινομενική σιωπή και απουσία του Θεού καλείται ο άνθρωπος να συνάξει τους λογισμούς του, νάλθει στα συγκαλά του, όπως λέει ο λαός, ν' αφήσει την τόση κοσμική δραστηριότητα και ν' απέλθει στο προσκυνητάρι του άλαλος, γυμνός, νήπιο, για να μπορέσει ο Θεός να του μιλήσει, να τον ντύσει, να τον ανδρώσει. Η μοναξιά του τότε θα γίνει απελευθερωτική και θα αισθάνεται πλήρης. Μόνο μια τέτοια ριζική μοναξιά οδηγεί σε μια ριζική σύλληψη του Θεού, που καταργεί κάθε δισταγμό, αμφιβολία και ταλαιπωρία.

Μέσα στην ιερή μοναξιά βρίσκεται ο άνθρωπος ν' αντικρίζει την υπαρξιακή του πενία και τον φόβο του θανάτου, που αυτή προκαλεί. Έτσι θέτει ως λύση τη φυγή, την αναβολή, ησυχάζοντας έτσι τον πανικόβλητο εαυτό του μπροστά στο μέγα κενό που συναντά εντός του. Αρχίζει τότε ένα τρεχαλητό ασταμάτητο, που εξαντλείται σε συνεχείς κοινωνικές υποχρεώσεις, διασκεδάσεις ποικίλες και προγράμματα υπεραπασχολήσεων, ώστε οι άλλοι και τα πράγματα, οι εργασίες και οι υπερωριακές απασχολήσεις, να γίνονται κάλυμμα της μεγάλης ενδείας του. Και αυτό που είμαστε εμείς είναι όλος ο κόσμος· περιφέρεται, στροβιλίζεται, καταταλαιπωρείται, ερωτοτροπεί με το άσπρο και το μαύρο, μάχεται σπαράσσεται, εξοντώνεται.

Η δουλειά γίνεται δουλεία, η αγωνία του εύκολου και πολλού κέρδους νόσος ανίατη και βασανιστική. Ο φόβος για το μέλλον αιτία πλεονεξίας, φιλαργυρίας, θησαυρισμού, εξόδου από το μέτρο, λησμονιά του Θεού. Ιδού πως ο αββάς Μάρκος ομιλεί περί του πως ο άνθρωπος δεν θα γίνει δούλος της δουλειάς, αλλά ελεύθερος δούλος του Θεού: Όποιος αποβάλλει την ανήσυχη μέριμνα για τα πρόσκαιρα κι ελευθερωθεί από κάθε ανάγκη θα δώσει όλη την πίστη του στον Θεό και τα αιώνια αγαθά. Ο Κύριος δεν απαγόρευσε την απαραίτητη καθημερινή φροντίδα για τη

σάρκα μόνο μας υπέδειξε ν' ασχολούμεθα μόνο με τη σημερινή ημέρα. Το να περιορίσουμε τα πολλά στα απολύτως αναγκαία με προσευχή κι εγκράτεια είναι δυνατόν, μα να τα παραβλέψουμε είναι αδύνατον. Συνοψίζοντας τα του διακριτικού καλάμου του αββά Μάρκου, θα παρακαλούσαμε να είχαμε την προσοχή σας πιο τεταμένη σ' ένα λεπτό σημείο που απασχολεί πολλούς πιστούς. Τις απαραίτητες υπηρεσίες, που μας επιβάλλονται, πρέπει οπωσδήποτε να τις δεχόμαστε, ν' αφήνουμε όμως τις άσκοπες απασχολήσεις, για να προτιμάμε την προσευχή, όταν μάλιστα αυτές μας παρασύρουν στην πολυτέλεια και την πλεονεξία των χρημάτων. Γιατί όσο μπορέσει κανείς να περιορίσει, με τη δύναμη του Θεού αυτές τις απασχολήσεις και περικόψει το υλικό που τις τροφοδοτεί, τόσο και περισσότερο συμμαζεύει το νου του από ανήσυχες περιπλανήσεις. Αν πάλι κανείς από ολιγοπιστία ή από κάποια ασθένεια δεν μπορεί να το κάνει αυτό, τουλάχιστον ας γνωρίσει καλά την αλήθεια κι ας προσπαθεί, όσο μπορεί, να μέμφεται τον εαυτό του για την αδυναμία αυτή και τη νηπιακή κατάσταση στην οποία ακόμη βρίσκεται. Γιατί είναι πολύ προτιμότερο να δώσουμε λόγο στον Θεό για παραλείψεις, παρά για πλάνη και υπερηφάνεια. Το επαναλαμβάνουμε. Γιατί είναι πολύ προτιμότερο να δώσουμε λόγο στον Θεό για παραλείψεις, παρά για πλάνη και υπερηφάνεια.

Παίζεται ένα δράμα στον άνθρωπο που με ένταση συνεχώς εξέρχεται του εαυτού του για να βρει την ανάπαυση και την πληροφορία που εντός του θα βρει. Είναι αλήθεια πως επιστρέφοντας στον εαυτό του πρέπει να είναι έτοιμος να φιλοξενηθεί κατ' αρχάς σ' έναν τόπο ξένο όπου όμως εκεί θα βρει την ιδιαιτερότητα του προσώπου του και θα τη ζήσει. Εδώ βρίσκεται η αληθινή ανθρώπινη μοναξιά, που πηγή της έχει τη γνώση της ιδιαιτερότητός μας. Εκεί ο άνθρωπος αποφασίζει, μετρά, αναλαμβάνει τις ευθύνες του. Η μυστική αυτή εμπειρία του τι είμαστε, τι μπορούμε να κάνουμε, τι θέλουμε και τι ζητάμε, είναι μια συνταρακτική και καίρια στιγμή της ζωής μας. Εντός αυτής της ησυχίας σωζόμαστε, σώζουμε το πρόσωπό μας, σώζουμε την αγάπη από τον παρασυρμό και τον διασυρμό μιας άθεης, απρόσωπης, προσωρινής αγάπης. Η αγάπη, όπως είπαμε, νικά τη μοναξιά του εγώ και φέρνει το φως του εμείς.

Κουρασμένοι από τις ματαιότητες, τις πικρότητες, το πηγαινέλα, τις άχαρες χαρές που γέμισε η ζωή μας ας έλθουμε στην πηγή την ευλογημένη αυτής της μοναξιάς για να ξεδιψάσουμε όσο θέλουμε. Αν δε μείνουμε εκούσια και υπεύθυνα μόνοι, θα γνωρίσουμε τα πάντα και θ' αγνοούμε τον εαυτό μας. Σ' ένα κόσμο σαν τον κόσμο μας, που κυβερνούν οι σοφιστές, οι σοφοί εξορίστηκαν, η αιδώς

απωλέσθη που κυβερνιέται από το ψεύδος και την απάτη, με αποτέλεσμα η ιστορία μας να παραχαράσσεται, το Ευαγγέλιο να παρερμηνεύεται, τα σχολικά εγχειρίδια να διαπλάθουν μαριονέτες των ιδεών των εκάστοτε κρατούντων, η γλώσσα να κατακρεουργείται κι ο σεβασμός της παραδόσεως, του ήθους και της ορθοστασίας ν' αναζητούνται ματαίως μετά του απολεσθέντος κάλλους του ύφους των Ελλήνων, που θέλουν ελευθερία δίχως αρετή και τόλμη. Μόνη τελικώς καταφυγή στον καιρόν μας τον πιθηκισμό και τη δυτικοπληξία, τον ευσεβισμό και τον ανώδυνο κοινωνικό νεοχριστιανισμό, στην άγνοια της ζωηφόρου ιερής Παραδόσεως της ζωής της Εκκλησίας και του Έθνους το στήσιμο του θυσιαστηρίου του καθενός όπου μπορεί. Αυτή είναι η καλύτερη μορφή αντιστάσεως στην κατρακύλα και τον αποχρωματισμό. Το να μένει κανείς θεληματικά μόνος σε μια κοινωνία που τον θέλει να τη χειροκροτεί και να τον συγχωνεύει είναι πράξη ηρωϊκή. Λέγετε αδελφοί μου, «μη μου άπτου», στον κόσμο που την απάτη θεωρεί ευφύια και την τιμιότητα ολιγόνοια.

Είναι πολλοί κρυμμένοι που σας ακολουθούν και σας ενισχύουν με τις δικές τους προσευχές. Μοναχοί των ορέων, δοσμένοι όλοι στον Θεό, που αγρυπνούν για σας, που σκέπτονται και σας πολύ και σας μελετούν και μνημονεύουν κι ας μη σας μιλούν κι ας μη τους είδατε, σιωπηλοί και έγκλειστοι, ζώντες και κεκοιμημένοι, με υψωμένα τα χέρια, με γόνατα και δάχτυλα που έβγαλαν κάλους από τις μετάνοιες, που την οσφύ τους έχουν πάντα κυρτωμένη στον Θεό του Ελέους, της Αγάπης και της Συγγνώμης.

Φτιάχνοντας ο άνθρωπος τον εσωτερικό του κόσμο γίνεται απρόσβλητος στις οργανωμένες επιθέσεις του κακού, άφοβος σε όποια φοβέρα, προσβολή και ύβρη κι αν ακούσει. Εναποθέτοντας κανείς πάσα τη ζωή του στα πόδια του Θεού, παρακαλώντας τον γι' αυτή την υπεύθυνη και σωστή ζωή που θέλει να ζήσει, θα φωλιάσει η ζεστασιά της βεβαιότητας μιας γλυκύτατης παραμυθίας, η καρδιά θ' αποκτήσει αφάνταστο εύρος, ο άνθρωπος τότε προγεύεται την αθανασία, δεν είναι πια ποτέ μόνος, μα παρέα με τον Χριστό και τους φίλους του, τους αγίους. Η εσωτερική τότε αυτάρκεια του ανθρώπου φυγαδεύει αμέσως και βίαια τη μοναξιά. Ο άνθρωπος ο πιστός δεν συνθλίβεται από ένα απρόσωπο, άκοσμο κόσμο, τη βουή των μηχανών, το φραγγέλιο των νόμων, την παντοδυναμία της τεχνικής, των διαστημικών κατακτήσεων, των ηλεκτρονικών εγκεφάλων, των εχθρικών και ανάπηρων κοινωνιών, των βάρβαρων και μαζοποιημένων πολιτειών. Το χνώτο του Θεού που άγγιξε τον πιστό στις ώρες τις σιγής του θα τον κάνει δυνατό ν' ανταπεξέρχεται τη μηδενισμένη ζωή, την ανεξάντλητη μοναξιά του κόσμου με το

θρυμματισμένο πρόσωπο. Η επιτυχία του ανθρώπου υπάρχει ύστερα από μια προσωπική σχέση της υπάρξεώς του με τον Θεό. Οι δυσκολίες της ζωής και τα ρήγματά της ξεπερνιούνται τώρα εύκολα. Το κενό εξαφανίζεται και η μοναξιά δύνει. Στις θωπείες της αγκάλης του Θεού αλλά και τις επιπλήξεις, ο άνθρωπος ισορροπεί και η αγωνία της υπάρξεως παύει.

Είπαν πως ο κάθε άνθρωπος κουβαλά τη μοναξιά του. Ο σαλός έχει μια επικίνδυνη μοναξιά. Ο ασθενής μια εναγώνια μοναξιά. Ο άδικος πλούσιος μια πικρή όσο άσχημη μοναξιά. Μα ο πιστός έχει μια μόνιμη, αγιάτρευτη και κορυφαία μοναξιά: πως θα σωθεί. Συνηθίζουμε να λέμε η μοναξιά του απόβραδου, του πένθους, της ξενιτειάς. Κι ο καθένας την κάθε μια περίπτωση την αντιμετωπίζει κατά πως δύναται. Μα εμείς, μπροστά στο αιώνιο αίνιγμα της υπάρξεως, οι υιοί του Θεού, κατά χάριν και κατά μέθεξιν, οι κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν, τα φωτόμορφα τέκνα της Εκκλησίας, πότε θα τολμήσουμε να ριψοκινδυνεύσουμε ένα αποτίναγμα των ιδεών και των πολλών συζητήσεων και να σταθούμε ενώπιον ενωπίω με μια απόφαση για μια ριζική της ζωής μας αλλαγή; Μέχρι πότε θα περιστρεφώμεθα, θα περιτριγυρίζουμε περί το θέμα και ποτέ δεν θα εισερχόμεθα εντός; Δεν έχουμε δυστυχώς πολλά περιθώρια. Οι κινήσεις μας είναι συνεχώς παλινδρομικές κι αμφιταλαντευόμενες. Μιλάμε περί Θεού και τον Θεό δεν τον γνωρίζουμε. Τον επιθυμούμε και δεν τον έχουμε. Προχωράμε προς αυτόν και την τελευταία στιγμή βρίσκουμε ένα παραπόρτι κι ολοταχώς του ξεφεύγουμε. Αγαπάμε κακώς, υπέρ του δέοντος τον εαυτό μας. Είμαστε αξιοδάκρυτοι, αδικαιολόγητοι, νωχελείς. Δεν τον αντέχουμε τον Θεό. Τον φοβόμαστε, τον κοροϊδεύουμε, δηλαδή κοροϊδευόμαστε, κι είμαστε πλήρεις ωραίων και πειστικών προφάσεων. Φθάνουμε να αγαπούμε το ψέμα μας, να μη ντρεπόμαστε, ούτε καν να μη το δικαιολογούμε. Όμως κι ο Θεός δεν κουράζεται διακριτικά να μας κυνηγά και να μας θυμίζει την παρουσία του, στους πόνους και τις χαρές μας, στα λάθη και τις νίκες μας.

Είναι αναγκαίο ο πιστός να ξαναρχίσει την οδό του Κυρίου. Ας αφήσει τα πλήθη ν' αλαλάζουν, μη τον κανακεύουν κι επηρεάζουν οι λόγοι τους. Η οδός του είναι στενή, ανηφορική, μαρτυρική και μοναχική μα σωτήρια, όπως σαφώς το δήλωσε. Πρέπει επιτέλους κάποτε ο πιστός να προσκολληθεί με αγάπη στα απαραίτητα και ουσιαστικά για την προσωπική του ύπαρξη, λησμονώντας αποφασιστικά κι αμετάκλητα τα δευτερεύοντα και περιττά. Ο λόγος της Αποκαλύψεως είναι φοβερός. Τους χλιαρούς θα τους εμέσω, λέει ο Θεός. Το ρήμα που χρησιμοποιεί είναι λίαν δηλωτικό της απέχθειάς του προς τους δίψυχους. Η συντροφιά του ανθρώπου με τον Θεό είναι χαρά για τον πρώτο και η μεγαλύτερη ελευθεροποιός

μακαριότητα για τον δεύτερο. Η γνωριμία και συμφιλίωσή μας με τον Θεό δεν μπορεί να είναι αποκομμένη από αυτή του εαυτού μας και των αδελφών μας. Αυτά πάνε πάντα αντάμα. Ο φίλος του Θεού είναι φίλος καλός του εαυτού του και των άλλων, δίχως σε αυτές τις σχέσεις να υπάρχει έπαρση, απομονωτισμός, η ηδονή της αυτολατρείας, η φιλοθεία να γίνει φαρισαϊκή και η φιλανθρωπία καθηκοντολογία. Το άνοιγμα αυτό προς τις τρεις πλευρές γίνεται σύμμετρα, ισορροπημένα, με γνώση, ελευθερία κι αγάπη. Η παθολογική αγάπη προς τον εαυτό μας και τους άλλους είναι εμπόδιο των σχέσεών μας με τον Θεό, λέγει ο μεγάλοπνοος αββάς Ησαΐας, διδάσκαλος της ερήμου του 4ου αιώνα.

Ο Κικέρων έλεγε: Μεγάλη πολιτεία, μεγάλη μοναξιά! Τη ρήση του επαναλαμβάνουν αγωνιωδώς μυριάδες στόματα σήμερα. Αυτή η μοναξιά, η βαριεστιμάρα, η χαλαρότητα, η χλιαρότητα, η υποτονικότητα, η βραδύτητα, η συνεχής μελλοντολογία, δίχως να κάνεις σήμερα τίποτε, η ανικανοποίηση, ο κορεσμός, το αίσθημα φυγής, ο αντιηρωϊσμός, στην ασκητική γραμματεία ονομάζονται ακηδία και μαστίζει αλύπητα και συχνά και κάθε απρόσεκτο μοναχό. Ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής, ο μέγας αυτός Βυζαντινός Θεολόγος, να πως μιλά γι' αυτή: Όλες τις δυνάμεις της ψυχής τις σκλαβώνει και μαζί κι αμέσως φουντώνει όλα σχεδόν τα πάθη, γιατί απ' όλα τα πάθη είναι το πιο βαρύ. Ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος, ο βαθύς αυτός γνώστης και των λεπτότερων κινήσεων της ψυχής, σε μοναχούς που του ζήτησαν πληροφορίες, τη χαρακτηρίζει με βαρειά λόγια: Είναι χαλάρωση της ψυχής, ξεστράτισμα του νου, αμέλεια της ασκήσεως, μίσος του μονασμού, κοσμικών μακαρίστρια, ασέβεια του Θεού, λησμονιά της προσευχής. Ο Ευάγριος αναφέρει πως η ανυπόφορη αυτή ψυχική κατάσταση κάνει το θύμα της να μη ξέρει τι να κάνει, να βλέπει να μην περνά η ώρα, πότε θα έρθει η ώρα του φαγητού, που αργεί. Ο Αντίοχος, που έζησε τον 7ο αιώνα, γίνεται πιο παραστατικός και ακριβής: Η κατάσταση αυτή σου φέρνει αγωνία, απέχθεια για τον τόπο που μένεις, αλλά και προς τους αδελφούς σου και για κάθε εργασία και γι' αυτή την Αγία Γραφή αηδία και συνεχή χασμουρητά. Ακόμη σε κάνει να πεινάς και να στριφογυρίζεις, πότε θα 'ρθει η ώρα του φαγητού. Και αφού αποφασίσεις να πάρεις ένα βιβλίο, να διαβάσεις λίγο, το παρατάς, κι αρχίζεις να ξύνεσαι και να κυττάς απ' τα παράθυρα και πάλι λίγο διαβάζεις, μετά, μετράς τις σελίδες και βλέπεις τους τίτλους των κεφαλαίων. Τέλος παρατάς το βιβλίο και κοιμάσαι, και αφού λίγο κοιμηθείς πάλι σηκώνεσαι. Κι αυτά όλα τα κάνεις για να περνά η ώρα... Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός αναφέρει πως είναι πολύ βαρύς και σκληρός αυτός ο πόλεμος για τους μοναχούς. Και ο άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης λέει πως το πάθος αυτό μπορεί να σε πάει στον βυθό του άδη.

Ο πατερικός Ντοστογιέφσκυ δίδοντας μια λύση βάζει στα χείλη του στάρετς Ζωσιμά να μας πει πως πρέπει να καταστήσουμε τους εαυτούς μας υπεύθυνους για τις αμαρτίες όλου του κόσμου. Η αίσθηση αυτή για τη σωτηρία μας μέσω των άλλων μας δίνει να καταλάβουμε πως η αγάπη δεν εξαντλείται μόνο να δίνει το καλό, αλλά να κάνει δικές της τις αγωνίες και τους πόνους των άλλων. Οι μοναχοί καθημερινώς προσεύχονται υπέρ της σωτηρίας παντός του κόσμου. Πλασμένοι κατ' εικόνα Θεού είμαστε όλοι δικοί του, είμαστε αδέρφια, παιδιά του. Η μοναξιά καταργείται εν Θεώ. Είμαστε όλοι «αλλήλων μέλη» κατά τον Απόστολο Παύλο. Έτσι οι αμαρτίες και οι αρετές μας έχουν επίδραση και στους άλλους, αφού όπως είπαμε, είμαστε μέλη ενός σώματος. Η ακηδία γίνεται αφορμή εντονότερης προσευχής, οι δυσκολίες ευκαιρία ωριμάνσεως και προόδου πνευματικής.

Με την ελπίδα πως δεν γινόμαστε κουραστικοί θα επαναλάβουμε πως η φυγή εκ του κόσμου, εντός η εκτός αυτού που τόσο έχει κατηγορηθεί ως λιποταξία, είναι πράξη γενναία και απαραίτητη, πράξη αντιστάσεως στον ισοπεδωτισμό που σαρώνει τα πάντα. Μέσα την αγία ησυχία βρίσκοντας ο άνθρωπος την αυθεντικότητά του, την ωραιότητα της μοναδικότητας του προσώπου του ξεχωρίζει από την εκφυλισμένη μάζα. Κονταροχτυπημένος από τον Θεό επανέρχεται στα κοινά ζωηρότερος και δυνατώτερος για δημιουργία και ολοκάρδια προσφορά.

Είπε ο αββάς Αλώνιος: Αν δεν πει στην καρδιά του ο άνθρωπος ότι εγώ μόνος και ο Θεός είμαστε σ' αυτόν τον κόσμο, δεν θα βρει ποτέ ανάπαυση. Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέει πως η ησυχία στη μοναξιά δεν είναι μικρή διδασκαλία αρετής. Και αλλού σημειώνει ο χρυσορρήμων ποταμός: Όπου κι αν είσαι, μπορείς να στήσεις τον βωμό σου. Μόνο καθαρή προαίρεση να δείξεις και ούτε ο τόπος σ' εμποδίζει, ούτε ο καιρός και χωρίς να γονατίσεις και χωρίς το στήθος σου να κτυπήσεις και τα χέρια σου στον ουρανό να υψώσεις, τη διάνοιά σου μόνο να έχεις θερμή και τότε είσαι όλος απηρτισμένος. Δεν ενοχλείται από τον τόπο ο Θεός, ένα μόνο ζητά διάνοια θερμή και ψυχή που επιθυμεί τη σωφροσύνη. Ο άγιος Μακάριος ο Αιγύπτιος στις πνευματικές του ομιλίες γίνεται πιο στοργικός: Κι αν πτωχεύσεις από πνευματικά αγαθά, λύπη και πόνο συνεχή να έχεις, γιατί είσαι έξω από τη βασιλεία Του και σαν τραυματισμένος φώναζε στον Κύριο και ζήτα Του για ν' αξιωθείς και συ της αληθινής ζωής. Παρακάτω σημειώνει: Κλαίει ο Θεός και οι

άγιοι άγγελοι τις ψυχές που δεν χορταίνουν με ουράνια τροφή. Και συνεχίζει με τ' αξιοσημείωτα και αξιομνημόνευτα: Όλα είναι πολύ εύκολα σ' αυτούς που θέλουν να μεταμορφωθούν ψυχικά, μόνο ν' αγωνίζεται κανείς να γίνει φίλος και ευάρεστος στον Θεό και θα λάβει πείρα και αίσθηση των ουρανίων αγαθών και μακαριότητα ανέκφραστη και αληθινά μεγάλο θείο πλούτο.

Άγευστος ο ομιλών τελείως των πνευματικών αυτών καταστάσεων θα έπρεπε μάλλον να σιωπά και να εργάζεται στη φίλη έρημο το ξερίζωμα των παθών. Ο ομιλητής όμως θέλει ν' αναφέρεται σε ανθρώπους που είδε κι άκουσε, κατοίκους της ιεράς αθωνικής χερσονήσου, των ήρεμων πλαγιών των πενιχρών καλυβών, των ταπεινών κελλίων, όπου ζουν τα μυστήρια του Θεού. Μοναχοί χαρισματούχοι και ουρανότρωτοι, χριστοφόροι και θεοφιλείς, λάτρεις της ησυχίας, της μονώσεως, εργάτες βροντεροί της σιωπής, μόνοι μα δίχως μοναξιά, που στη μοναξιά τους θυμούνται τις μοναξιές όλου του κόσμου και τις ώρες που ακούσια άλλοι πάσχουν από αϋπνίες κι άλλοι ξαγρυπνούν ανούσια, ανέστιοι και ανέραστοι, σε τόπους ξένους, αυτοί εκούσια αγρυπνούν προσευχόμενοι, υπέρ υγείας, σωτηρίας, ελέους και θείας βοήθειας σύμπαντος του κόσμου.

Ο περιβόητος ασκητής του Άθω Χατζη-Γεωργης, στο θαυμάσιο βιβλίο ενός σύγχρονου ερημίτου, που πρόσφατα κυκλοφόρησε, αναφέρεται ως πιστός φίλος της ησυχίας των σπηλαίων, της ερήμου, φιλότιμος αγωνιστής, μεγάλος νηστευτής, όπου την ανάπαυση έβρισκε στην αγρυπνία, την προσευχή και τη μόνωση. Η έρημος δεν τον αγρίεψε μα τον ομόρφυνε πιο πολύ. Γράφει ο σεβαστός βιογράφος του: Ο Χατζη-Γεωργης είχε πολλή αγάπη για όλους, άδολη. Ήταν πάντοτε ειρηνικός, ανεξίκακος και συγχωρούσε. Είχε μεγάλη καρδιά, γι' αυτό όλα και όλους τους χωρούσε, όπως ήταν. Είχε εξαϋλωθή κατά κάποιον τρόπο. Ζώντας την αγγελική ζωή, έγινε Άγγελος και πέταξε στους Ουρανούς, διότι δεν κρατούσε τίποτε, ούτε ψυχικά πάθη ούτε υλικά πράγματα. Όλα τα πετούσε, γι' αυτό και πέταξε ψηλά.

Ο Κατουνακιώτης ησυχαστής Γέροντας Γεράσιμος έκαμε 17 έτη -σημειώνει συνασκητής του- εις την κορυφή του Προφήτου Ηλιού παλεύων με δαίμονας και κεραυνιζόμενος από τους καιρούς, έμεινε άσειστος στύλος υπομονής. Είχε τα δάκρυα συνεχή. Γλυκαινόμενος με τη μελέτη του Ιησού εξετέλεσε τον αμέριμνον και ησύχιον βίον του.

Ο επίσης Κατουνακιώτης ησυχαστής Καλλίνικος αγάπησε τον πόνο, τον κόπο και την ησυχία υπέρμετρα. Νιβόταν με τον ιδρώτα και τα δάκρυά του. Τα τελευταία 45 έτη της ζωής του τα έζησε έγκλειστος προσευχόμενος αδιαλείπτως. Το πρόσωπό του έφθανε να λάμπει σαν του Μωυσή κατερχόμενου από το Σινά.

Καθώς επίσης ο πνευματικός Ιγνάτιος, όπου έκλεινε τα παντζούρια του κελλιού του για να μην βλέπει τον ερχομό της ημέρας και να συνεχίζει την προσευχή του. Τον κάθε επισκέπτη του τον παρακαλούσε λέγοντας: Αγάπησε τον Θεό που σε αγάπησε. Λησμονούσε να πλυθεί, να χτενιστεί, να φάει και το κομποσχοίνι δεν το άφηνε. Σαν έχασε το φως του έγινε πιο φωτεινός. Ευωδίαζε εν ζωή, ευωδίασε και μετά την κοίμησή του. Ο ονομαστός Μικραγιαννανίτης παπα-Σάββας ο Πνευματικός τη δύναμή του αντλούσε από τις καθημερινές ένδακρεις θείες λειτουργίες του, όπου μνημόνευε επί τρεις ώρες χιλιάδες ονόματα και από τις ολονύκτιες στάσεις του.

Αυτή είναι η κοινωνία της ερήμου σιωπηλή, προσευχομένη, γαληνιώσα, μακαρία. Δεν προσπαθήσαμε να ωραιοποιήσουμε ιδανικές καταστάσεις εξαιρέσεων. Αυτή είναι η ζωή της ερήμου. Βεβαίως εάν ένας μοναχός δεν έχει μια έντονη πνευματική ζωή και μια συνεχή εγρήγορση θα περιπέσει σε μύριους πειρασμούς, η ακηδία θα τον οδηγήσει στην απομόνωση και τότε θα γίνει περίγελως αγγέλων και δαιμόνων, κτηνώδης και θηριώδης, χειρότερος του χειροτέρου κοσμικού και η ερημία της ερήμου αβάσταχτη.

Οι πόλεις γίνονται όλο και πιο έρημες και θα γίνονται κι οι έρημοι θα πολίζονται και κανείς αμετανόητος δεν θα δύναται να εμποδίζει τη μετάνοια των θελώντων, την ικεσία των πιστών, τη δέηση των πενήτων. Ουδείς δύναται να εμποδίζει τον κάθε ελεύθερο ν' αυτοφυλακίζεται, να αυτοεξορίζεται, να ζει το μυστήριο του

ζώντος Θεού, το θαύμα μέσα στο μαρτύριο και την ταπείνωση, εκεί όπου πάντα ανθεί το ορθόδοξο βίωμα. Εντός της σιγής, της σιωπής και της προσδοκίας, ζώντας την υπέρβαση του χριστιανισμού, που έγκειται, όχι στην εξαφάνιση του κακού, αλλά στην τίμια παραδοχή του εαυτού μας και των άλλων, βιώνοντας την πενία του πλούτου, τον πλούτο της πενίας, την υγεία της ασθένειας, την ευλογία της δοκιμασίας, τη δύναμη της αδυναμίας, τη χαρά της υπομονής, τη νίκη της ήττας, την τιμή της αδοξίας, την ελευθερία του εγκλεισμού, τη μεγαλειότητα της σμίκρυνσης, την αντίσταση στον θάνατο, την Ενανθρώπηση του Θεού, τη θέωση του ανθρώπου. Και τούτα κανείς ας αναμένει όχι από την εξουσία των αρχών του κόσμου, αλλά από την εξουσία επί του εαυτού μας, και τη δημιουργία υγιών και φωτεινών μικρών εστιών, που ονομάζονται εκκλησία, κελλί, εργαστήρι, γραφείο, αίθουσα, δωμάτιο. Έτσι η ερημία των πόλεων θα συνεχίζει να υπάρχει, αλλά δεν θα περνά στην καρδιά. Έτσι αλλάζει ο κόσμος. Έσωθεν και όχι έξωθεν και άνωθεν. Μη θεωρείται μεγάλος ο ιεραπόστολος της Αφρικής και ο κάθε εφευρέτης. Μέγας είναι ο μικρός που υπομένει την παραφροσύνη, την αδικία, τον κατατρεγμό, τον πόνο του πλησίον και τον δικό του. Μεγαλύτερος είναι, κατά τον αββά Ισαάκ, αυτός που γνώρισε και νίκησε τα πάθη του από αυτόν που ανασταίνει νεκρούς.

Όλοι όσοι αναζητούν τη λύτρωση από το άγχος, τη θλίψη, το κενό και τη μοναξιά καλούνται απροφάσιστα να κλείσουν μια συνάντηση, ένα ραντεβού, αν θέλετε, επιτέλους, με τον εαυτό τους, ένα ραντεβού οπωσδήποτε με τον Θεό και τότε ας θυμηθούν και την ελαχιστότητά μας, που προσπάθησε να μη σας κουράσει μα να που δυστυχώς, φαίνεται, δεν τα κατάφερε. Αδαής πολύ υπάρχων μετέβαλε ο ομιλητής το βήμα σε άμβωνα και μάλιστα ενώπιον φωτισμένων και διακεκριμένων προσώπων

(«Η κοινωνία της ερήμου και η ερημία των πόλεων» Το πρώτο κεφάλαιο από το ομώνυμο ΠΡΩΤΟ βιβλίο, του μακαριστού μοναχού Μωυσέως Αγιορείτου, Εκδόσεις «Τήνος», Αθήναι 1987)

Συγγραφέας: kantonopou

Πηγή: blogs.sch.gr